

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarország kormánya a 2010-től eltelt 16 év során számos olyan intézkedést hozott, mely sértette és sérti az önkormányzatiságot, illetve az önkormányzatok hatékony működését. Ez egyszerre jelentette hatáskörök és pénzügyi eszközök elvonását, indokolatlan fizetési kötelezettség előírását, önkényes és öncélú kormányrendeletek megalkotását.

Felsorolni is nehéz, hogy hány ilyen, Újbudát is negatívan érintő intézkedést hozott ezalatt az időszak alatt a kormány. A teljesség igénye nélkül az alábbi hatás- és feladatkörök elvonására került eddig sor:

I. Hatáskörök és feladatkörök szűkítése

A) Államigazgatási és hatósági feladat elvonása

- 1) 2012. április 15-től a szabálysértési hatósági feladatok teljes egészében kikerültek az önkormányzatoktól, megszűnt a jegyzői szabálysértési hatóság.
- 2) 2013. január 1-től az okmányirodai ügyintézés állami hatáskörbe került, a feladatokat a kormányablakok vették át.
- 3) 2021. március 16-tól a hulladékgazdálkodási hatósági hatáskör is elvonásra került.
- 4) 2021. december 22-től a telekalakítási eljárásokban a jegyzők szakhatósági hatásköre megszűnt.

B) Építésügyi és településrendezési jogosítványok szűkítése

- 1) 2013-tól, majd 2020. március 1-től az építésügyi hatósági hatáskör teljes egészében a kormányhivatalokhoz került.
- 2) 2022. augusztus 17-től a nagyobb léptékű beruházások településképi véleményezése az Országos Építészeti Tervtanácshoz került.
- 3) 2025. január 1-től a reklámeszközökkel kapcsolatos településképi eljárások is állami hatáskörbe kerültek.
- 4) Számos, nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházás esetében a Kormány rendeleti úton felülírhatja a helyi építési szabályzatot vagy változtatási tilalmat. Jelenleg 19 ilyen beruházásról van tudomásunk.

C) Közszolgáltatási és egészségügyi feladatok átszervezése

- 1) 2013-tól az önkormányzati fenntartású iskolák állami fenntartásba kerültek.
- 2) 2022. december 31-én elvonták az egészségügyi alapellátási körzetek kialakításának jogát.
- 3) 2023. június 30-án a területi védőnői ellátás került át állami fenntartásba.
- 4) 2024. szeptember 30-tól a háziorvosi ügyeleti ellátás az Országos Mentőszolgálathoz került.

D) Rendeleti kormányzás

A kormány vérszemet kapott a rendeleti kormányzás koronavírus-járvány alatti bevezetésével, melyet azóta folyamatosan életben tartanak, jelenleg épp a háborús veszélyhelyzetre hivatkozva. A gépjárműadó önkormányzati részének elvonása és

az iparüzési adó mértékének korlátozása mellett kormányrendelettel bizonyos nagyberuházásokat kiemelhettek az önkormányzat hatásköre alól, így az ott keletkező adóbevétel a megyei önkormányzathoz került. Újbudán a rendeleti kormányzás részeként 2023 októberében, az ukrajnai háborúra hivatkozva katonai célú beruházássá minősítették a Déli Körvasút fejlesztését, mely lehetővé tette, hogy a beruházó figyelmen kívül hagyja a bíróság által megsemmisített környezetvédelmi engedélyeket. Legutóbb pedig minden jogi szabályt felrúgva a szolidaritási hozzájárulás ügyében indított pereket látva hoztak arról rendeletet, hogy az önkormányzatokat nem illeti meg jogvédelem - mindezt ugyancsak a háborús veszélyhelyzeti felhatalmazás alapján.

II. Pénzügyi mozgástér csökkenése

A hatáskörelvonások mellett több olyan intézkedés is született, amely közvetlen bevételkiesést eredményezett Újbuda számára.

1. Szolidaritási hozzájárulás

Újbuda 2017-ben 273 millió forintot fizetett ezen a jogcímen, míg 2026-ban már 5,9 milliárd forint befizetését irányozták elő, amely nominálisan több mint húszszoros növekedést jelent.

2. Iparüzési adó 2021. évi 1%-ra történő csökkentése + 2024. évi szinten történő „befagyasztása”

639/2020 (XII.22) korm. rendelet alapján KKV-k számára jelentős kedvezmény bevezetésével kapcsolatban önkormányzatra becsült negatív hatás: 2,1 milliárd forint

A 2024. évi LXXIV. törvény rendelkezései alapján 2025. évben befizetési kötelezettség keletkezett a helyi iparüzési adóbevétel többlete után, amelynek következtében az önkormányzat a gazdasági növekedésből származó többletbevételeit nem tarthatta meg teljes egészében; ennek eredményeként 2025-ben 33,6 millió forint összegű befizetési kötelezettség terhelte az önkormányzatot.

Év	Szolidaritási hozzájárulás összege (Ft)	Iparüzési adóbevétel összege (Ft)	Szolidaritási hozzájárulás mértéke az iparüzési adó bevétel %-ban
2017	273 188 347	8 261 880 000	3%
2018	454 504 481	9 233 052 000	5%
2019	444 664 910	10 181 674 000	4%
2020	445 835 336	8 840 400 000	5%
2021	1 837 539 655	9 902 418 089	19%
2022	1 856 559 970	12 071 902 028	15%
2023	3 111 669 059	16 546 644 843	19%
2024	4 219 377 923	18 593 825 324	23%
2025	5 199 089 399	19 269 201 149	27%
2026	5 923 450 544	18 976 916 978	31%

2017 és 2026 között a szolidaritási hozzájárulás összege több mint húszszorosára nőtt, az iparüzési adóbevételhez viszonyított aránya 3%-ról 31%-ra emelkedett, miközben az iparüzési adóbevétel nominálisan mindössze mintegy 130%-kal nőtt, amely növekedés nem veszi figyelembe az időszak jelentős inflációs hatását, így a reálérték ennél lényegesen alacsonyabb.

3. Gépjárműadó

A gépjárműadó 2012 végéig teljes egészében az önkormányzatokat illette meg. 2020-tól a bevétel 100%-ban központi elvonásra került, amely éves szinten mintegy 610 millió forint bevételkiesést okoz.

4. Parkolási bevételek

A 2020–2021 közötti ingyenes parkolás, valamint az övezetek bővítésének tilalma együttesen több milliárd forint nagyságrendű bevételkiesést eredményezett.

5. Idegenforgalmi adó

A vendégéjszakák utáni adó beszedésének felfüggesztése közel 380 millió forint kiesést okozott.

6. Mobilfizetési rendszer jutaléka

A Nemzeti Mobilfizetési Zrt. rendszerének kötelező igénybevétele 2015–2025 között mintegy 506 millió forint többletjutalék-kifizetést jelentett.

7. Reklámhordozók adóztatása

A reklámhordozók adóztatási jogának megszüntetése éves szinten mintegy 210 millió forint bevételkiesést eredményez.

8. Önkormányzati számlavezetés államosítása: A központi számlakezelés bevezetése a pénzforgalmi műveletek átfutási idejének növekedésével jár, amely kamatbevételkiesést és többlet-adminisztrációt okoz, ezáltal hátrányosan érinti az önkormányzati működés folyamatosságát.

A fenti intézkedések együttesen több tízmilliárd forint nagyságrendű közvetlen vagy közvetett forráskiesést eredményeztek Újbuda számára az elmúlt években, miközben a kerület számos feladatot továbbra is magas színvonalon lát el.

A kormányzati intézkedések következtében a kerület fejlesztési mozgástere jelentősen szűkült. Több, a lakosság számára fontos beruházás megvalósítása elhalasztásra vagy átgondolásra szorult.

Önkormányzatunk ennek ellenére megőrizte működőképességét és stabilitását. Ugyanakkor indokolt, hogy a Képviselő-testület áttekintse a kialakult helyzetet, és közös álláspontot alakítson ki a kerület pénzügyi és működési mozgásterét érintő kérdésekben.

Kérjük a Képviselő-testület tagjait, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a határozati javaslatokat a kerület érdekeit szem előtt tartva elfogadni szíveskedjenek.

Az önkormányzati képviselői eskü a helyben élők érdekeinek szolgálatára kötelez bennünket; ennek szellemében indokolt döntést hozni.

Budapest, 2026. február 17.

dr. László Imre
polgármester

Erhardt Attila
alpolgármester